

Szerkesztőségi iroda:

Nagybecskerek,

Zápolya-utca 1-és szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Előfizetési árak:

Egész évre ———— 24 kor
Félévre ———— 12 .
Negyedévre ———— 6 .
Egy hóra ———— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknban.

Megjelenik

vasár- és ünneppnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1906.

XXXV. évfolyam. 154. szám.

Hétfő, július 9.

Munkásérdekek.

— július 9.

Nem szeretjük azt a megkülönböztetést, hogy polgári és munkássajtó. Legáltalában az értelemben nem, melyben a szocialista lapok használják. Mert azt valljuk, hogy polgári állásban levő ember lehet a munkásnak igazabb, melegebb barátja, mint az a szocialista, ki fantómok után rohanva, csak visszavonást szít a társadalomban, anélkül, hogy munkástársának hasznára volna.

Legújabbán egy krajcáros lap kezd olyan hangon írni, amilyent még a forradalmak idejében is megbámultak volna. Ezt a lapot a minap elkobozták. Ezért most persze nincs „feketébb“ ember, mint a magyar belügyminiszter. Pedig szerdán a miniszter épen ebben az ügyben oly nevezetes nyilatkozatot tett, melyek azt bizonyítják, hogy Andrássy Gyula gróf erről a kérdéstről egészen másképpen gondolkodik, mint a hogy a reakcionárius miniszterek szoktak. Szerdai beszédjében kifejtette, hogy a munkásokkal szemben a legmesszebbmenő méltányosságot kell gyakorolni, velük szemben nincs helye annak, hogy akár az állam, akár a parlament osztályérdeket, még pedig a töke és földbirtokos osztályérdekeit képviselje, de igenis köteles ugy az állam, mint a parlament minden osztály felett állva az ellentétes érdekeket összeegyeztetni és az arany középuton haladva kiegyenlíteni.

Annál nevezetesebb ez a nyilatkozat, mert nem kisebb ember ajkán hangzott, mint gróf Andrássy Gyula. Tehát annak az embernek irányát jelzik e kijelentések, akit mint fekete gróft, a munkások esküdt ellenségét, a közsabadságok lábba tipróját, az ezerholdasok és milliomosok patrónusát igyekeztek feltüntetni.

Azt hisszük, hogy a józan munkások, akik nem indulnak vakon egyes rossz-hiszemű kolompások tudatos ferdtései után,

megnyugvással fogadják majd Andrássy nyilatkozatát. És e nyilatkozat után teljesen indokolatlanok, teljesen tárgyaltalanok azok a forradalmi jellegű munkásmozgalmak is, melyek abból az ürügyből merítették jogcímüket, hogy szükség van a forradalmi fellépésre, mert Magyarország belügyminiszteri székében olyan férfi ül, aki elvből ellensége a munkások jogos szervezkedéseinek. Tárgyaltalanok e mozgalmak, mert ime, a belügyminiszter nem-hogy ellenszennel viseltetné a munkásság irányában, de ellenkezőleg: méltányosságot sürget és helyez kilátásba sőt nyíltan és felreérthetetlenül elítéli, ha velük szemben a töke- és földbirtokosok érdekeit akarná valaki egyoldaluan érvényesíteni.

Megnyugvást kelthet Andrássy nyilatkozata azért is, mert nem egy kisebb-nagyobb jelentőségű részletkérdésre vonatkozik csupán, de jelzi a kormány felfogását az egész vonalon, tehát mindama kontroverz kérdésekben, amelyek munkaadók és munkások között felmerülhetnek. És rendkívüli megnyugtató Andrássy e nyilatkozata, ha tekintetbe vesszük a közel jövő törvényhozási feladatait.

Köztudomású, hogy a jelenlegi kormány egy sereg gazdasági és szociális reform megvalósítását vette fel munkaprogramjába s mindenképpel ígerte az általános választói jog törvénybe iktatását. No hát: Andrássy nyilatkozata e nagy kérdésekre is vonatkozik. Az általános választói jog kérdésére is áll tehát, hogy véget kell vetni az osztályuralomnak, nem szabad egyik osztálynak érdekeit a másik rovására érvényesíteni, hanem igazságosan, méltányosan oda kell törekedni, hogy a társadalom egy osztályának se legyen oka panaszra.

Ismételjük, hogy ha a munkásság komolyan, higgadtan mérlegeli Andrássy nyilatkozatát, csak megnyugvás vonulhat be lelkeikbe. Megnyugvás és öröm, hogy Magyarország belügyminisztere, államférfiui

bölcsességgel, meleg szívvvel és igazságos elmével intézi az ő dolgaikat.

Hisszük is, hogy a munkásság megértvén Andrássy kijelentéseit, kevesebb idegességgel, kevesebb szenvedéllyel, de több reménnyel és bizalommal néz a jövőnek elébe.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 1/2 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 5 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/2-től 1/3-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délben gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad.

Július 13. Megyei állandó választmány ülése.
Július 14. Rendkívüli megyei közgyűlés.

Visszaélések a tulipán jegyében.

Tehát sikerült ezt a mozgalmat is diszkreditálni. Féléve már, hogy e nemzeti virág jelképe alatt lelkes hazafiak egy táborba tömörülésre hívták fel a magyar közönséget a külföldi gyártmányok ellen. Azóta a hazafiság külső jelképe lett a tulipán. A szövetség programjának keresztülvitele céljaira országszerte folynak a gyűjtések. Estélyeket rendeznek, könyveket adnak ki s a jövedelem különböző formáit használják fel a tulipán jegyében. Sok oldalról merültek már fel panaszok, hogy a nagyközönség, amely a tulipán céljaira rendezett bármily akcióban lelkesülten vesz részt, nincs tájékozva, hogy a befolyt összegek tényleg a hivatkozott célokra fordítatnak-e, vagy sem. A Tulipánkert-Szövetség a mai napon kiadott panaszában némileg világosságot vet arra, hogy nem minden tulipán, — ami fénylik. A Tulipánkert-Szövetség panaszja így hangzik:

„A Tulipánkert-Szövetség elnöksége meggyőződve arról, hogy napról-napra szaporodnak azon ünnepélyek és mulatságok számai, amelyek lelkes felhívásokban hirdetik, hogy a Tulipánkert-Szövetség hazafias céljaira rendeztetnek, tényleg azonban annak eredményéből egy fillért sem szolgáltatnak be, szükségesnek tartja a nagyerdemű közönséget figyelmeztetni, hogy csak azon

A „TORONTÁL“ tárcája.

A vetélytárs.

(Angolból.)

— Nem tűröm, hogy az az asszony a fejemre nőjön! — mondta Dimpletonné dühösen, — amint a városba hazatért s kalapját, ernyőjét hevesen a diványra dobta.

— Kiről beszélsz? — kérdezte a férj, — ki tüstént látta, hogy háboru van a levegőben, bár hogy miféle háboru és mi okból, azt távolról sem sejtette.

— Arról a Whippetnéről!

— Mit csinált?

— Mindenáron a nőegylet elnökének akarja magát feltolni és ha célt ér, tudhatod, hogy mi lesz belőle. Pár hónap múlva az övé lesz az egész város: a templom, a közkönyvtár és az iskola! Eget földet megmozgat, hogy ezt a helyet elnyerje.

— Nos és ugyan ki törődik azzal? — kérdezte Dimpleton. Művelt nő, azt hiszem. Hallottam róla, hogy felsőbb iskolákat végzett kitűnő sikerrel.

— Egyszerűen irtózatot egy asszony! — kiáltotta Dimpletonné haragtól kipirult arccal. Hiszen elhanyagolja a saját gyermekeit az örökös összejövetelekre való futkározásával. Bizonyosan fenekestől fel van fordítva a lakása. Hogy is lehetne másképpen. Én nem volnék képes itt hagyni a gyermekeimet, a háztartásomat, hogy bizottsági ülésekre, választásokra szaladgáljak, agítáljak, rőpiratokat firkáljak. És ez az asszony,

éppen mert elhanyagol mindent, élére akar állani mindennek s mi érjük be vele, hogy utána kulloghatunk! Én azonban nem tűröm ezt — tette hozzá reszkető ajkakkal:

— Badarság! — mondta a férj nevetve. — Whippetné talán afele tulnevelt szülőkörű teremtes, aki dicsőségét leli abban, hogy állandóan a várost fussa. Hagyjuk meg neki a maga kedvét. Valódi komoly nő, mint te is, mosolyogva nézhetik az ő önteltségét.

— A komoly nők azonban nem fogják ezt mosolyogva nézni, — pattant fel Dimpletonné szikrázó szemekkel. — Én nem engedem, hogy az az asszony elfoglalja azt a helyet. Nem engedem meg neki, hogy uralkodjék fölöttem. Soha! Azt hiszem, hogy én is tudok annyit, mint ő, sőt jóval többet. És én háborut üzenek neki. Most egy ideig én sem törődöm a házzal. Egész erőmet ennek a háborúnak a folytatására fordítom. Neked kell a cselédnek, a gyermekek után látni és mindenre vigyázni.

Dimpleton összereszt. Ime, egyszerre mint villám a derült égből, eddig csendes boldog otthona alapjában fel lesz forgatva. Ennél nagyobb csapást nem tudott egyhamarjában képzelni sem. Mert ez a Whippetné felkeltette a szereplési viszkéteget a feleségében, ennek most ő lesz az áldozata. Mit tegyen! Azt érezte, hogy minden tiltakozás hasztalan. A vak szerencsére kell bízni magát, mely örködni szokott a férjek és apró gyermekek kényelme felett.

— Jó, mondta nyugodtan. Látom, hogy küzdelemre szántad el magadat s hogy hasztalan igyekeznél lebeszélni róla. De figyelmeztetlek, édesem, hogy nagy fába vágod a fejszedet. Whippetné jártas az ilyen dolgokban. Ha fel-

tette magában, hogy a nőegylet elnöke lesz, azt hiszem, keresztül is viszi a szándékát. Aztán gondoltál-e én rám? Nem gondolod, hogy én is vagyok a világon?

— Igen, édesem, gondoltam; de feltettem magamban, hogy letromfолоm azt az asszonyt s azt hiszem, megtaláltam rá a kellő módot. Mert utóvégre, ha elhanyagolja a gyermekeit meg a háztartását, nyilvánvalóvá tehetem, hogy nem alkalmas ilyen fontos állás betöltésére s ha felvilágosítom róla a klub tagjait, felnyílik a szemük s nem adják rá a szavazatukat.

— De hát ugy hallottam, hogy mert fel akarod a harcot venni ellene, te is ugyanazt szándékozod tenni. Nem azt bizonyítja-e ez édesem, hogy Whippetné jó háziasszony, de egyszerűen nem képes két dolgot végezni, mint a hogy te sem volnál képes rá.

Dimpletonné diadalmasan mosolygott.

— Nem! Semmi olyast nem bizonyít. Whippetné soha sem törődött a háztartásával. Nincs benne semmi jártassága. De tud beszélni, fecsegni franciául és németül, otthonos a bibliában és mindenben, amivel csillogni lehet. Nos, a mi klubunk művelődési célokat tűzött maga elé. Kipallérozni igyekszik a tagjait, e mellett tanítja őket, hogy éljenek a saját otthonukban. Ez okban nagy figyelmet akarunk fordítani a gyermeknevelésre és a cselédkérdésre egyaránt. Whippetné tele van elmélettel. Én azonban be fogom bizonyítani, hogy nem alkalmas egyén a mások vezetésére, sőt ő maga is vezetőre szorul.

— Meglehet, hogy igazad van — mondta a férje — én azonban nem látom be, hogyan küzdheted le őt ezen a téren.

tulipán-ünnepélyeket támogassa, amelyeket maga a Tulipánkert-Szövetség központja rendez, avagy amelyeknek reklámjaiból meggyőződhetik, hogy a Tulipánkert-Szövetség azokról tudomással bír. A Tulipánkert-Szövetség elnöksége a fölhívás kibocsátásával reményli, hogy egygyel csökkenti azon visszaélések számát, amelyeknek célja hazafias lepel alatt a nagyközönség megszarolása.

E panasz mindenestre óvatossá fogja tenni a közönséget, de ezzel még nem merült ki minden, ami a közönség kíváncsiságát ebben az irányban felcsigázza. Sokan kíváncsiak arra, hogy milyen célokat szolgált eddig a szövetség s hol vannak a befolyt pénzek. Ezt a kérdést immár egyre sürűbben hangoztatják s így különösen érdekes a szövetség igazgatójának: Komlós Istvánnak alábbi nyilatkozata:

— A tulipánjelvényekkel sok visszaélést követnek el. Országszerte tartanak ünnepélyeket, színi előadásokat, amelyek jövedelmét állítólag a Tulipánkert javára fogják fordítani, de nagyon sok esetben elfelejtik azt a szövetségnek bejelenteni s a jövedelemtől sem számolnak el. Nem tudok konkrét esetekre rámutatni, de sok oldalról jöttek hozzánk panaszok. Ez indította az elnökséget arra, hogy a közönséget a sajtó útján óvatosságra figyelmeztesse. Hogy mily összeg gyűlt eddig be, arra még most nem nyilatkozhatom, mert az elszámolások most folynak a vidéki fiókokkal együtt. Remélem, hogy a közel jövőben be fogjuk fejezni az elszámolásokat s akkor közzé fogjuk azt tenni. A szövetség módot fog keresni, hogy az ország különböző intézményes faktoraival hozzászólhassanak ahhoz, hogy a befolyt összegek hová fordíttassanak. Vidéken már áldoztunk kulturális intézményekre, hogy melyek azok, majd ki fogunk rájuk térni elszámolásunkban.

Mi pedig ismétljük azt, amit már régebben mondtunk: Támogassuk a honi ipart minden erőnkkel, de ne várjunk fővárosi támogatást és utmutatást, mert arra semmi szükségünk nincsen. Maradjunk magunknak s amellet, hogy a magyar ipart támogatjuk, ne feledkezzünk meg arról, hogy első sorban a helyi ipart és kereskedelmet kell védelmünkben részesítenünk. Ezt azonban megtehetjük, sőt épen akkor tesszük meg legjobban, ha nem hallgatunk fővárosi tanácsadóinkra.

— **A közig. bizottság ülése.** Torontálvármegye közig. bizottsága ma délelőtt tartotta Botka Béla főispán elnöklésével a havi rendes ülését, amelyről lapunk holnapi számában hozunk részletes tudósítást.

— **Uj közjegyző.** Az igazságügyminiszter Szöllösy István, a Nagybecskerekben is előnyösen ismert fehértemplomi ügyvédet Gödöllőre kir. közjegyzővé nevezte ki.

— **Változás a kir. tanfelügyelőségénél.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Schaller Flóris kir. segédtanfelügyelőt Békésvármegyébe helyezte át s az ottani tankerület önálló vezetésével megbízta.

— **Nagyszentmiklós új jegyzője.** Nagyszentmiklóson folyó hó 5-ikén volt Hadfy Károly főszolgabíró elnöklete alatt a jegyzőválasztás.

— Minden lehetséges — felelte rá Dimpletonné mosolyogva. — Ma péntek van. A választás kedden lesz. Hétfőn érkekezletre jön össze a klub összes tagja a jelölés dolgában. Szerencsére van egynehány nő, kik velem együtt ellenzéklet képeznek Whippetnével szemben és nekem egy pompás eszmém van, melyet az ő segítségükkel keresztül viszek.

— És mi az?

— Egyszerűen ez: Fel fogok szólalni és kifejtem, hogy olyan nőt kívánatos az együletünk élére állítani, akinek a családi élete éppolyan kifogástalanul korrekt, mint nyilvános szereplése. Nagy súlyt fogok helyezni arra a tényre, hogy az a nő, aki nyilvánosan szerepel, bármily tudományosan és szépen tud is beszélni, nem bír erkölcsi értékkel, ha nem ért a saját otthonának a vezetéséhez. És aztán lesznek, akik a nézetemben támogatni fognak és indítványozni fogják, küldjön ki az érkekezlet azonnal egy bizottságot, mely látogatást tegyen mindama nők otthonában, kik a választásnál általában szóba jöhetnek. Ez indítvány ellen senki sem mer fel szólalni, Whippetné legkevésbé s az eredmény az lesz, hogy ez az asszony le lesz leplezve. Elképzelem, hogy nézhet ki a háza egy hétfői napon. Ez beharangoz neki!

— Kitűnő! — mondta Dimpleton. — A szíve azonban egészen elfacsarodott. Látta, hogy ha a neje terve sikerül, nagy a veszély, hogy őt választják meg az egyület elnöknőjének s akkor vége az ő csendes otthonának. Feltette tehát magában, hogy meghusítja a neje számítását. De hogyan?

Sokáig törte a fejét fölötté. Másnap aztán,

Ez alkalommal a teljes számban megjelent képviselőtestület közfelkiáltással Götz Jakabot választotta meg jegyzővé, aki már 17 év óta működik a községben mint segédjegyző s másfél év óta mint helyettes jegyző kiváló buzgalommal vezette a község ügyeit.

— **Kinevezések.** Vármegyének főispánja a rudolfsnádi állami iskolai gondnokság elnökévé Kóreck János róm. kath. plébánost, rendes tagokká dr. Kirchner József községi orvost, Tinje Ferenc, Hartmann Boldizsár s Wochner Jánost, a franzfeldi áll. iskolai gondnokság elnökévé Bohus Károly orsz. képviselő, ág. ev. lelkészt, alelnökké Reiser Mihályt, rendes tagokká Jahraus Andrást, Ruppenthal Ádámot, Hild Pétert, Malthauer Andrást, ifj. Jahraus Jánost, Zeller Jánost, Hild Konrádot és Müller Mihályt nevezte ki.

— **Előmunkálati engedély.** A kereskedelemügyi miniszter Jagodics János pusztastefaniaudvari lakosnak Oppova, illetve Baránda községtől Csenta és Rudolfsnádi községek határain át Titelig rendezett vagylagos vonalvezetésre az előmunkálati engedélyt az 1907. évi december hó 18-ig megadta.

— **Kulinyi Zsigmond síremléke.** A Szegedi Napló néhai főszarkeztőjének Kulinyi Zsigmondnak, a V. H. O. Sz. elnökének és a szegedi kamara titkárnak a két testület díszes obeliszki síremlékét állít fel. Az emlékoszlopon egy sírvers fogja megörökíteni Kulinyi nevét. A sírverset Szávay Gyula fogalmazta. Az obeliszket legközelebb leplezik le s ez alkalommal ott lesznek a kamarák képviselői és a V. H. O. Sz. igazgatósága.

— **Esküvő.** Fényes Marcell szegedi bankigazgató tegnap vezette oltárhoz dr. Eisenstein Jakab szegedi főorvos bájós leányát, Szigethy Vilmos íróársunk sógornőjét.

— **A németbogsáni új plébános.** Németh József püspök a megüresedett németbogsáni plébánosi állásra Prileszky Zoltán németbogsáni plébános-helyettesét nevezte ki.

— **Eljegyzés.** Kovács Sándor nagykinjai főgimnáziumi tanár jegyet váltott Stassik Mariska kisasszonnyal, Stassik László nyug. törvényszéki bíró leányával.

— **A szegedi csendőrkörület új parancsnoka.** A szegedi II. számú csendőrkörület parancsnokságában változás történt. Az eddigi parancsnok, kerekrety Babocsay Kálmán csendőrezredes saját kérelmére nyugdíjba ment s már el is távozott családjával együtt Szegedről Budapestre. Utódjává Szóts Mihály csendőrezredes, a honvédelmi miniszterium 16-ik osztályának vezetője nevezte ki, aki néhány nap mulva megérkezik Szegedre s átveszi a csendőrkörületi parancsnokság vezetését.

— **Az adókvetés és a közig. bizottság.** A pénzügyminiszter körrendeletet intézett a közig. bizottságokhoz, hogy a pénzügyigazgatóságokat és a községi közegeket adókvetési teendőikben hathatósan támogassák. A torontálvármegyei közigazgatási bizottság mai ülésén a pénzügyigazgató javaslatára a rendeletet tudomásul véve, készséggel kijelentette, hogy a m. kir. pénzügyigazgatóságot és a községi vagy városi közegeket az egyenesadó kvetése és előírása körüli teendőik-

amint a klubban Whippettel találkozott, odament hozzá s barátságosan vállára tette a kezét.

— Engedd meg, hogy gratuláljak, édes öregem, a nőd sikeréhez. — mondta neki. — Hallom, hogy megválasztása a nőegylet elnökévé egészen bizonyos. Fényes siker egy nőnek.

— Köszönöm, öregem, felelte Whippet. Ugy látszik, hogy a nőmnek sok reménye lehet, a siker mindamelllett nem mondható egész bizonyosnak.

— Oh, dehogyan nem. Azt hallom azonban, hogy egy kis meglepetést terveznek holnapra. Bizottságot küldenek ki, mely sorra vizsgálja a nők otthonát, hogy lássák, milyen jó háziasszony. Tudom, hogy a te nőd kiállja ezt a próbát is.

Dimpleton látta, hogy szavai megtették a kellő hatást s a következő három éjjel a legnagyobb lelki nyugalommal aludt abban a boldog meggyőződésben, hogy ha árulást követett is el a neje ellen, azt családi békéjének és kényelmének megmentésére tette.

Kedden, a választás napján, amint a klubban olvasgató, egy kéz nehezedett a vállára. Whippet állott előtte.

— Édes öregem, — mondta jubiláló hangon — engedd meg, hogy gratuláljak neked. Éppen most telefonozta a nőm, hogy nem őt, hanem a te nődet választották elnöknek!

— Ördögbe! — kiáltott fel Dimpleton és talpra ugrott. Hogy történhetett az?

— A bizottság megtartotta a körutját s nálunk mindent fenekestől felfordítva talált.

— De, ember, hát nem figyelmeztetted őt? — Volt annyi eszem, — felelte Whippet kaján mosollyal.

ben hathatósan támogatja és szükség esetén a pénzügyigazgatóság előterjesztésére a munkálatok gyors keresztülvitelének esetleges akadályait megfelelő intézkedéssel el fogja hárítani.

— **A nagybecskereki törvénykezési palota építése.** A közig. bizottság mai ülésén a kir. ügyész jelentette, hogy az igazságügyminiszter elrendelte a nagybecskereki kir. törvényszéki épület és fogház építését. A kir. törvényszék elnöke az építkezésre már ki is hirdette az árlejtést, amely szerint az elkészítendő munkákra nézve a versenytárgyalás július hó 28-ikán délelőtt 10 órakor lesz s az ajánlatokat addig kell benyújtani. Az építési munkák az ajánlatok elfogadása, illetve a szerződés aláírása és jóváhagyása után azonnal lesznek megkezdendők és oly erővel folytatandók, hogy az épületek alapjai folyó év december hó 1-ig kifalaztassanak és 1907. évi június hó 1-éig tető alá hozhatók, 1907. évi november hó 1-éig pedig teljesen készen átadhatók legyenek. Az ajánlatok fölött az igazságügyminiszter szabadon dönt és azok egyikéhez sincs kötve.

— **Helyettesítés.** Novák Károly tb. szolgabíró két heti helyettesítésre van kirendelve Perjámosra, miután ugy az ottani főszolgabíró, mint a szolgabíró fekvő beteg.

— **Halálozás.** Vinczán György volt nagyszentmiklói községi pénztáros, e hó 3-án életének 76-ik évében hosszabb szenvedés után jobblétre szenderült. Vinczán 22 esztendőig hűen és lelkiismeretesen szolgált a községnek és körülbelül 6 év előtt gyöngesége miatt mondott le terhes és felelős állásáról. Temetése e hó 4-én volt, amelyen az előjáróság testületileg vett részt és koszorút helyezett az elhunyt koporsójára.

— **A DMKE segélye.** A muzeumok és könyvtárak országos tanácsa tegnap tartott ülésén a DMKE évi segélyét, amely eddig 3600 koronát tett ki, 5000 koronára fölemelte. Elhatározta továbbá a tanács, hogy Szegeden a vakokat képző intézetben 300 korona költséggel könyvtárat létesít.

— **Zarándoklat Máriaradnára.** Az idei máriaradnai zarándokut igen nagyszabásúnak ígérkezik, amennyiben már eddig is sok százan jelentkeztek. A zarándokok f. hó 24-én reggel indulnak el Temesvárról. Az indulás előtt, 5 órakor a szűkegyházban mise lesz. A temető előtt rövid pihenő fog tartatni, mialatt valaki szentbeszédet mond. Gyarmatán, Brucknauban és Fibisen szintén pihenés lesz. Az éjjelt Maslakon töltik a zarándoklok, lepihenés előtt esti ima lesz, szentbeszéd. Reggel tovább folytatják az utat, megállás nélkül Máriaradnáiig.

— **Népdalok a közigazgatásban.** Füzfa poétánk már nemcsak a tavaszt, hanem a nyári port is megéneklik megalpalt dalaikban, amit eléggé igazol az, hogy naponként tömegesen érkeznek szerkesztőségünkbe újabb és újabb zöngemények az utca poráról. Mutatványul közlünk itt nehányat:

„Poros élet a legszebb a világon...”

„Porban fürdik az én rózsám...”

„Nem szük ez az utca, csak poros...”

Mindezekre azzal felel vissza a tanács:

„A szívetem nem nyomi a bűt...”

— **Végzetes pofon.** Temesvárról jelentik: Sok animozitással tárgyalták városzerte Bader Erzsébet cselédleány ismét esetét, akit szolgálataja, Dold István temesvári nyug. tanító visszafelelgetése miatt megfenyített. A leány most, három héttel az eset megtörténte után, mint jelentették, meghalt. A vizsgálóbíró elrendelte a hulla törvényszéki boncolását, ami tegnap meg is történt. A törvényszéki orvosi vélemény szerint Bader Erzsébet gümőkóros agyhártyagyulladásban szenvedett, ami az agygyomlás következtében halálát is okozta. A gümőkór kiindulási pontját az igen elterjedt, mindkét oldali tüdő- és vesegümőkór képezte. E két súlyos baj az agyhártyagyulladás folytán beállott halált szíttették. Hiányzott teljesen a jobboldali dobhártya, amely körülmény azonban korántsem friss keletű és a halálra semmi befolyással nem volt. Az agy nem volt genyenyés, hanem gümőkóros és ezt sem a fülgyulladás okozta, sem pedig az agyhártyagyulladás nem idézte elő. A boncjegyzőkönyv alapján tehát az eljárást Dold ellen meg fogják szüntetni.

— **Rejtélyes halál.** Titokzatos haláleset tartja igazgatóságban Románsztamora lakosságát. Demetrin Péter románsztamora földműves, amint a napokban a kurnál foglalatokodott, észrevette, hogy a kutban egy holttest ring. Azonnal felmerítette a holttestet és legnagyobb megdöbbenésére látta, hogy a holttest a saját nővéréé, Blasz Juonné, aki nála lakott és reggel óta eltűnt a házból. A községi hatóság, amelynek a dolgot tudomására hozták, a járási orvossal együtt azonnal megvizsgálta a holttestet, amelyen azonban az erőszaknak semmi nyomát sem találták. A vizsgálat mindazonáltal megindult. Azt hiszik, hogy Blasz Juonné öngyilkosságot követett el.

— **A boszu.** Véres boszút állt a minap Módoson Radoszavác Dusan földmivelő régi haragosán, Komlenov Péter 20 éves szolgálóján. Még siheder korukban valami csekélységen összekülönböztek, de évek hosszú sora sem volt képes haragjukat lelohasztani. Vasárnap a kocsmában találkozott a két ellenfél és csakhamar veszekedni kezdtek. A szót tett követte, mire Radoszavác bicskát ragadva, azt Komlenov hátába szúrta, aki azonnal összeesett és pár pillanat múlva kiszívódott. A szúrás halálos volt, a kés szívére hatolt át. A gyilkost, ki tettét beismeri, a csendőrség letartóztatta.

— **Gyújtogató vonat.** Mint Nagyikindáról jelentik, folyó hó 5-én délután a teremai ut mellett fekvő, Bakoviyev Isza tulajdonát képező szántóföldön az arra haladó vonat mozdonyából kipattant szikrától tüzet fogott a még álló buza-termes és mintegy 1000 négszögöl területen leégett. — Tegnap pedig a tószögi ut melletti földet gyújtották fel a vonat szikrái s elhamvasztották Petrovics Milan féllánc buzáját, Petrovics Szóvra egész lánc és Veszelinov 6 kereszt buzáját.

Irodalom.

* **Uj postai kézikönyv.** Heisinger Antal zombori posta és táviráda főtiszt a nagyközönség, hivatalok és tanulóifjúság szükségleteire alkalmas, könnyen áttekinthető és kitöltött mintákat tartalmazó postai kézi könyve megjelent és előtünk fekszik. Ezen kézikönyv a posta, táviráda, távbeszélő és postatakarékpénztár (cheque és clearing) főbb szabályait tartalmazza, továbbá tárgyalja a portamentességet és a postaintézet-höz való alkalmaztatás útját és módját. A tartalomjegyzék és szelvényzetek segítségével mindenemű felvilágosítás egy pillanat alatt megtalálható kitöltött mintákkal illusztrálva. A mű olcsó bolti ára 2 kor. mellett általános feltűnést kelt kellemes alakja, célszerű berendezése, dus tartalma és bármely irányban kimerítő volta által. Tényleg rég érzett hiányt pótol és hivatalok, magánosok, intézetek, iparosok, kereskedők és általában bárki által legjobb eredménnyel használható és bármely könyvkereskedés útján vagy a szerzőnél 2 (kettő) korona bolti áron beszerezhető. Ezen általános érdekű és közhasznú mű mielőbbi beszerzése és a könyvkereskedés útján vagy közvetlen a szerzőnél bárkinek a legmelegebben ajánlhatjuk, miután kiadása korlátolt számú példányban történt és a készlet a mű kiváló becse és használhatósága folytán előreláthatólag rövid idő alatt kifogy. Végül felemlítjük, hogy ezen codifikált mű az 1906. évi posta- és táviráda rendeletek 3. számával bezárólag van pótolva és kiigazítva.

* **A „Magyar Szemle”-nek,** ennek az elevenen, sok izléssel és magas színvonalon szerkesztett derék szépirodalmi, művészeti és kritikai hetilapnak legutóbbi száma szerkesztőváltással lepte meg olvasóit, a mnyiben a lapnak szerkesztését a kitűnő magyar novellairó, Szemere György vette át, a mi kétségtelenül további föllendülésére fog szolgálni ennek a tizennyolc éves és széles körökben olvasott tisztes magyar lapnak. A most megjelent 27. számnak tartalma a következő: Szemere György: A magyar olvasóhoz. — Táltos: Aktuális strófák a napvilágról. — Hevesi Sándor: Szavalás és színjátás. — Dutka Ákos: Mikor a dal fogamzik... — Domonkos István: Beteg a Horváth Györgyné. — Sully Prudhome: Találkozó (Ford. György Oszkár). — Karaszky-Csaby Ödön: Halott van a pusztán. — Regény: Handel-Manzetti Enrica: Jesse és Mária (23. fejelet. Fordította Auer István). — Márkus: A hétről (Kürthy György rajzaival). — Irodalom: Domonkos István: Az én hiveim. — Récsy Viktor dr. legújabb könyve. — Színház: Szigma: Drámairók lámpaláza. — Magán-színházak kapuzárása. — Bucsuzó. — A szerkesztő tizenetei. — Hirdetések.

* **Vörös május.** Dr. Csillag Károly a Vörös május címmel szocialisztikus irányu egyfelvonásos színművet írt, amely színre is került. E színmű most nyomtatásban is megjelent. A szindarab kapható bármely könyvkereskedésben. Bolti ára 30 fillér.

TÁVIRATOK.

Országgyűlés.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, július 9. (A „Torontál” eredeti távirata.) A képviselőház ma délután ülést tartott, amelynek elején az elnök bejelentette, hogy Ziegler Kálmán képviselő egészségi okokból lemondott mandátumáról.

Farkasházy Zsigmond betérjeszti a zárszámadási bizottság jelentését, mire folytatják a felirati vitát.

A mai vita során elsőnek Bredi-

cianu Kornél román nemzetiségi szólalt föl a fölirat ellen, beszéde folyamán a román nép jogait fejtegetve.

Utána Nagy György függetlenségi beszélt a javaslat mellett, a nemzetiségi felszólalásokkal polemizálva.

Vajda Sándor román nemzetiségi szintén a román nép jogairól beszélt, közben nagy zaj mellett azt fejtegetvén, hogy a magyar nemzeti állam ábránd Beszédében, melylyel az egész ülést kihuzta, a felirat ellen foglalt állást.

A weimari nagyherceg eljegyzése.

Budapest, július 9. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Weimarból jelentik, Vilmos Ernő nagyherceg, ki másfél évvel ezelőtt vesztette el ifju nejét, ma jegyezte el elhunyt neje hugát, Reusz Hermína nagyhercegnőt.

A VII. kerületi választás.

Budapest, július 9. (A „Torontál” eredeti távirata.) A VII. kerületből ma nagyobb küldöttség kereste föl Andrassy Gyula gróf belügyminisztert, akitől orvoslást kért a központi választmány egyes intézkedései ellen. A miniszter azt válaszolta a küldöttségnek, hogy a dologba nem avatkozik bele.

A püspök esküvéje.

Budapest, július 9. (A „Torontál” eredeti távirata.) Zelenka Pál ref. püspök ma esküdtött örök hűséget özv. Mosán szky Györgynének. Az esküvőn nagy előkelő közönség vett részt.

Interpelláció egy konverzió miatt.

Budapest, július 9. (A „Torontál” eredeti távirata.) Buday Barna országgyűlési képviselő interpellációt jelentett be a Magyar Jelzálog Hitelbank nyereségek kötvényeinek konverziója miatt. Az interpelláció szerdán kerül napirendre.

Lovagias ügy a szubvenció miatt.

Budapest, július 9. (A „Torontál” eredeti távirata.) A „Független Magyarország” szubvenciója miatt Lengyel Zoltán provokáltatta Bonitz Ferencet, a miniszterelnöki sajtóiroda tagját, ennek sértő kifejezései miatt. Bonitz kijelentette, hogy hajlandó lovagias elégtételt adni, mire mindkét fél megnevezte segédeit. A segédek tárgyalván az ügyben, addig függőben tartandónak jelentették ki az ügyet, amíg Lengyel Zoltán nem teszi meg előre bejelentett újabb nyilatkozatát a szubvenció ügyében.

A szerb vámháboru.

Budapest, július 9. (A „Torontál” eredeti távirata.) Belgrádból sürgönyzik: Az itteni magyar és osztrák követ ma jegyzéket nyújtott át a szerb kormánynak a vámkonfliktus ügyében. A szerb kormány holnap felel a jegyzékre s azt hiszik, hogy a válasz alkalmas lesz a tárgyalások fonalának fölvetelésére.

Véres családi dráma.

Budapest, július 9. (A „Torontál” eredeti táv.) Marosvásárhelyről sürgönyzik: Fülöp Lajos honvédhadnagy, Oreszkovics Jenő rendőrkapitány és ennek neje együtt töltötték a tegnapi estét. Hazamenet a rendőrkapitánynak még be kellett menni hivatalába s azért rábizta a hadnagyra, hogy kísérje a feleségét haza, ami meg is történt. A rendőrkapitány a hivatalban előbb elvegezhette a dolgát, hazament s mikor lakásába lépett, a hadnagyot és feleségét igen bizalmas helyzetben találta. A kapitány kardot rántott s rátámadt a hadnagyra, mire az revolverével a rendőrkapitányt mellbe lőtte, ugy hogy halálos sebet kapott. A hadnagy, akit rögtön letartóztattak, azzal védekezik, hogy önvédelemből lőtt a rendőrkapitányra. Az alkaptány szintén katonatiszt volt s két év előtt, mikor megnősült, hagyta ott házassága miatt a katonai pályát. A véres eset kínos szenzációt kelt az egész városban.

Villámsujtotta család.

Budapest, július 9. (A „Torontál” eredeti távirata.) Dombóváról telegrafálják, hogy ott nagy zivatar volt, mely alkalommal a villám megölte Turi Mihályt és Róza nevű leányát, összeégette Turi Mihályt, de sértetlenül hagyta a szorosan melléjük kuporodott Orzsét, Róza iker-testvérét. Az illetők Makról való aratók Szabó Lajos nosztányi bérletén s a zivatar elől a keresztek mellé menekültek.

Betörés a sírboltba.

Budapest, július 9. (A „Torontál” eredeti távirata.) A dunántuli Ságáról távirják: Misk Antal mint Hohenlohe Klodvig herceg sághi kastélya és sírboltja felügyelője e napokban a sírbolt szellőztetését és tisztogatását akarván végeztetni, a temetőbe indult. Amint a sírbolt ajtaját kinyitani akarta, látta, hogy fel van feszítve. Azt is észrevette, hogy egyik koporsó, a kis 14 éves Mari hercegnő koporsója, fel van törve. Följelenésére a hatóság nyomban vizsgálatot indított s konstataulta, hogy az elhunyt Mari hercegnő koporsóján a deréktől felfelé 38 cm. hosszú s körülbelül ugyanolyan széles nyílás van, melyen át a gonosztevő a holttestet megmozdítva, az alsó álkapcsot leszakította és a holttest mellén és nyaka körül az öltözetet letépte. Jele annak, hogy a gazember ékszeres után kutatott. Mellette fekszik Hohenlohe Klodvig hercegasszony szűl. Eszterházy Franciska koporsója, de az egészen érintetlen. Hogy a kis Mari hercegnőről sikerült-e ékszert lopnia, még nem tudható, mert nem tudni, volt-e rajta ékszer. Ez ügyben sürgőnyileg felkeretett Zsigmondháza lakó Hohenlohe Klodvig herceg. A gyanu Raszipovics cenki sírbolt fosztogatóra irányul, ki a cenki sírbolt kifosztása után való napon Ság községben járt s többekkel beszélt is. A vizsgálat széles körben a legerélyesebben folyik. Raszipovics évekkel előbb kertészlegény gyanánt volt alkalmazva a Hohenlohe hercegi családnál és így a helyi viszonyokat jól ismeri.

Határidő-üzlet.

Budapest, július 9. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (októberre)	15.04
Buza (áprilisra 1907.)	15.66
Rozs (októberre)	12.84
Zab (októberre)	13.04
Tengeri (júliusra)	12.24
Tengeri (augusztusra)	12.32
Tengeri (májusra 1907.)	11.10

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekről.

Érvényes 1906. május hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:

Temesvár, Versecz, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 33 p.
Pancsováról: délután 5 óra 40 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 23 p.; délután 5 óra 33 perc.

Szegedről: (motorkocsi) d. e. 9 óra 47 perc.

Budapest—Nagyikindáról: este 9 óra 43 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:

Zombolyáról, Verseczről, Alibunáról és Temesvárról: este 8 óra 05 p.

Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 30 p.

Pancsováról: reggel 8 óra 27 p.

Zombolyáról: (keskenyvágányu vonal) reggel 8 óra 23 p.; este 7 óra 05 p.

Bégaszentgyörgyről: (keskenyvágányu vonal) délután 4 ó.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:

Pancsovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.

Szeged—Budapestre: d. e. 10-óra 10 p.; este 6 óra 45 p.

Szegedre: (motorkocsi) d. u. 1 óra.

Nagyikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:

Zombolya, Temesvár, Versecz: délután 4 óra 35 p.

Temesvár, Versecz, Antalfalva—Pancsova és Alibunára: reggel 3 óra 33 p.

Zombolyára: (keskenyvágányu vonal) reggel 3 óra 53 p.; délután 5 óra 25 p.

Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délelőtt 11 óra 38 p.

Bégaszentgyörgyre: (keskenyvágányu vonal) délután 12 óra 20 perc.

Cook és Johnson amerikai patent tyukszem-gyűrűi

(törvényesen védve)

ma az egyedüli szer, a mely az iszonyu tyukszem-fájdalmakat azonnal megszünteti és minden gyökért feltétlenül kipusztít.

Ma ez a világ legjobb szere.

Minden szenvedőnek melegen ajánlható.

1 darab 20 fillér, 6 darab 1 korona.

Kapható Nagybecskerekben: Basch Ernő, Benkovich Mihály, Décsi Ignác, Kellner József és Jakobi Hermann gyógyszerészeknél, valamint a monarchia minden gyógyszerárában és drogueriájában. (662-6.1)

Legfinomabb

kajszin-barack

(befőzésre) (639-x.5)

kapható Uri-utca 3. sz. alatt.

Kereskedősegéd

állást keres fűszer- vagy vegyes-kereskedésben azonnali belépéssel.

Bírja a magyar és német nyelvet.

Cím: WEISZ TAMÁS, Écska,

Torontálmegye. (684-1.1)

1043. kig. szám 1906.

674-3.3

Pályázati hirdetmény.

Szerbneuzina községbe szervezett írások-végrehajtói állásra évi 1000 kor. javadalmazás mellett pályázatot nyitok.

A minősítést és nyelvismeretet felőlelő kérvény ide július hó 31-ig nyújtandó be. Kelt Módoson, 1906. évi június 30.

Steinbach,
főszolgabíró.

Nagybecskerekben, igen kedvező helyen fekvő

h á z

méltányos ár és fizetési feltételek — egyelőre 1000 kor. részfizetés — mellett eladó.

Felvilágosítással szolgál a „GYÁRTELEP” Sörfőzde r. t. Temesvárott.

622-7.6

5827. polg. szám. 1906.

677-3.3

Hirdetmény.

A nagybecskereki kir. törvényszék közhírré teszi, hogy a Temesbégavölgyi Vizszabályozási Társulatnak Macedónia község érdekeltjei elleni kisajátítási ügyében a kártalanítási eljárás 5827/1906. p. szám alatt folyamatba tétetvén, tárgyalásra határnapul 1906. évi július 16. (tizenhat) napjának d. e. 8 órája Macedónia községhezhoz kitűzetett, a mikorra a kisajátító társulat és a kisajátítási összeírásban megnevezett tulajdonosok, nemkülönben a többi telekkönyvi érdekelt egyénekenként külön s a távollévők és ismeretlen tartózkodásuak részére ezennel kinevezett ügygondnok Beller István nagybecskereki lakos ügyvéd megidézettnek azzal, hogy az érdekelt elmaradása a kártalanítás tekintetében hozandó határozatot nem gátolja s hogy az egyéni külön értesítésnek elmaradása, vagy a tárgyaláson meg nem jelenés miatt igazolásnak helye nincsen.

Megjegyeztetik, hogy a kártalanítási eljárás tárgyát a macedóniai 79., 367., 48., 327., 414., 22., 362., 388., 228., 288., 89., 262., 433., 14., 386., 153., 378., 377., 368. számú tjkvben felvett ingatlanokból kisajátítás alá eső területek képezik.

Nagybecskerekben, a kir. törvényszék mint polgári bíróságnak 1906. évi július hó 2. napján tartott üléséből.

Junker János,
kir. törvényszéki elnök h.

Becker Jakab,
kir. törvényszéki jegyző.

Egy lakás

4 szobából, szükséges mellék-helyiségekkel és zárt folyosóval augusztus hó 1-re kiadó.

Várkonyi-féle ház, Melencei-utca 18. Bővebbet ugyanott.
(483-x.25)

Tógyér község előljárósága.

1117. szám. 1905.

681-3.2

Árverési hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, miszerint Tógyér községnek körülbelül 2500 holdnyi területén gyakorlandó vadászati jog 1906. évi július hó 21-én d. e. 9 órakor Tógyér község tanácstermében tartandó nyilvános szóbeli árverés útján a legtöbbet ígérőnek 1906. évi augusztus 15-től 1912. évi augusztus 14-éig terjedő 6 évre bérbe fog adatni.

Kikiáltási ár évenkénti haszonbér gyanánt 200 korona, melynek 10% bánatpénz fejében leteendő.

Jelen hirdetménynyel az önálló vadászterületek nem érintetnek.

Utóajánlatok figyelembe véve nem lesznek.

Egyéb feltételek a jegyzői irodában megtekinthetők.

Tógyér, 1906. évi július hó 1-én.

Teszling Miklós, Kovács Konstantin,
jegyző. bíró.

5733. polg. szám. 1906.

676-3.3

Hirdetmény.

A nagybecskereki kir. törvényszék közhírré teszi, hogy a Temesbégavölgyi Vizszabályozási Társulatnak Surján község érdekeltjei elleni kisajátítási ügyében a kártalanítási eljárás 5738/1906. p. szám alatt folyamatba tétetvén, tárgyalásra határnapul 1906. évi július hó 18. (tizennyolcadik) napjának d. e. 8 órája Surján községhezhozhoz kitűzetett, amikor a kisajátító társulat és a kisajátítási összeírásban megnevezett tulajdonosok, nemkülönben a többi telekkönyvi érdekelt egyénekenként külön s a távollévők és ismeretlen tartózkodásuak részére ezennel kinevezett ügygondnok dr. Ernst Lajos módosi lakos, ügyvéd megidézettnek azzal, hogy az érdekelt elmaradása a kártalanítás tekintetében hozandó határozatot nem gátolja s hogy az egyéni külön értesítésnek elmaradása, vagy a tárgyaláson meg nem jelenés miatt igazolásnak helye nincsen.

Megjegyeztetik, hogy a kártalanítási eljárás tárgyát a surjáni 127., 27., 66., 215., 127., 80., 2., 233., 143., 258., 280., 106., 199., 162., 219., 25., 82., 6., 189., 308., 1., 212., 134., 309., 311., 310., 312., 313., 279., 272., 30., 265., 211., 284., 210., 289., 110. 138., 149., 139., 161., 160., 186., 298., 84., 118., 105., 291., 193., 45., 190., 125., 124., 118., 42., 44., 304. és 131. számú tjkvben felvett ingatlanokból kisajátítás alá eső területek képezik.

Nagybecskerek, a kir. törvényszék mint polgári bíróságnak, 1906. évi július hó 2. napján tartott üléséből.

Junker János,
kir. törvényszéki elnök h.

Becker Jakab,
kir. törvényszéki jegyző.

Szabad kézből
eladó

a melencei-utca 437. számú

h á z

igen kedvező fizetési feltételek mellett.

Tulajdonos:

Nagybecskereki takarékpénztár.

(25-x.28)

1394. szám. 1906.

682-11

Hirdetmény.

Tógyér községi határban folyó évi július hó 4-én 1 drb. 1 éves pej kanca, csillagos, hátsó 2 lába kesely, elől bal X-ló találtatott.

Felhivatnak mindazok, kik a lóra nézve tulajdoni igényt támasztanak, hogy ezt igazolva folyó évi augusztus hó 7-ig a lovat átvegyék, mert ellenkező esetben ezen a napon délelőtt 9 órakor Tógyér községében nyilvános árverésen eladatni fog.

Tógyér, 1906. évi július hó 5-én.

Teszling, Kovács,
jegyző. bíró.

HIRDETÉSEK

gyárosoknak, kereskedőknek és iparosoknak, saját érdekük, hogy gyártmányukat, áru- és iparcikkeiket minél többet hirdessék.

A hirdetések 1906. évi július hó 1-je óta bélyegmentesek és annyira olcsók, hogy aki nem hirdet, az maga ellen vét!

Hirdetések felvételnek a „TORONTAL” kiadóhivatalában.